

Länsbiblioteket i Stockholms län

i samarbete med folk-, skol-, universitets- och högskole-
bibliotek i regionen

Mars 2005

Bibliotekens roll i lärandet: Förslag till mål

Inledning	3
Förslag till mål, inom informationskompetensområdet	3
Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av förskolan:	4
Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret:	4
Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret:	4
Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av gymnasieskolans tredje år:	4
Mål som vuxenelever skall ha uppnått i slutet av gymnasieutbildningen:	4
Mål som studenter skall ha uppnått efter avslutad grundutbildning, högskolenivå: ..	5
Kompletterande mål för studenter vid pedagogisk grundutbildning, högskolenivå: ..	5
Styrdokument	6
Folk- och skolbibliotek	6
Ur bibliotekslagen:	6
Om de nationella styrdokumenterna för skolan	6
Nationella styrdokument för skolan	7
Förskola	7
Ur Läroplan för förskolan (Lpfö98):	7
Grundskola	7
Ur Läroplan för det obligatoriska skolväsendet	7
Ur Kursplan för samhällsorienterande ämnen (Geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap)	8
Ur Kursplan för ämnet historia	8
Ur Kursplan för ämnet samhällskunskap	8
Ur Kursplan för ämnet svenska	9
Gymnasium	10
Ur Läroplan (Regeringen)	10
Ur Program mål (Regeringen)	10
Kurser och kursplaner	11
Svenska	11
Svenska A	11
Svenska B	11
Svenska C	11
Engelska	11
Matematik	12
Samhällskunskap	12
Religionskunskap	12
Naturkunskap	12
Projektarbete	12
Vuxenutbildning på gymnasienivå	13
Högskola och universitet	13
Ur Högskolelagen	13
Ur Högskoleförordningen Bilaga 2, Examensordning	14

Inledning

Länsbiblioteket i Stockholms län ordnar regionala nätverksträffar för folk- och högskolebibliotekarier som på olika sätt arbetar med lärande, s.k. Norr- och Södermöten. På uppdrag av Norrmötet tillsattes hösten 2003 en grupp som fick till uppgift att ta fram ett samordnande förslag om informationskompetens / användarutbildning.

Arbetsgruppen har under våren 2004 diskuterat och ventilerat detta vittomfattande ämne och kommit fram till att som första steg ta fram förslag till mål för bibliotekens arbete med informationskompetens. Vi vill med förslaget bidra till en helhetssyn på bibliotekets roll för individens lärande, från förskola till universitet och högskola. Ett syfte är att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan de olika bibliotekstyperna, och skapa klarhet över vad eleverna / studenterna förväntas kunna vid inträdet till en ny studienivå. Vår förhoppning är att förslaget skall spridas, diskuteras, kompletteras och ändras – och framförallt användas! Förslaget vänder sig till bibliotekarier, men vi ser samarbetet med lärare och ledningar som ytterst viktiga för ett verkningsfullt resultat. Förslaget kommer att kompletteras med exempel på metoder för att nå målen.

Utgångspunkten för arbetet har varit de nationella styrdokumenterna för utbildningsväsendet. Styrdokumenterna har också bestämt stadiindelningen. Den följer helt enkelt den indelning som görs på nationell nivå.

Arbetsgruppen har bestått av följande representanter:

Eva Bergström, Österåkers folkbibliotek.

Lennart Eriksson, Norrtälje folkbibliotek

Kia Gumbel, Länsbiblioteket i Stockholms län

Margaretha Holstensson, Värmdö gymnasiebibliotek

Ika Jorum, Upplands-Bro folkbibliotek

Annakarin Lindberg, Stockholms universitetsbibliotek

Maria Ljung, Stockholms universitetsbibliotek

Monica Sax, Lärarhögskolans bibliotek

Janet Wamby, Karolinska Institutets bibliotek

Förslag till mål, inom informationskompetensområdet

Utgångspunkten är de av regering, riksdag och skolverk fastställda styrdokumenterna för undervisning inom det obligatoriska och frivilliga skolväsendet. Utdrag ur texterna finns på sidorna 6 – 13. Stadiindelningen är gjord utifrån målformuleringarna i styrdokumenterna. Det är glädjande att kunna konstatera att informationskompetensen tas upp på alla nivåer, som ett av relativt få mål. Se exempelvis ”Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret” sidan 8. Ett problem, som vi ser det, är att det inte finns klara direktiv från Skolverket om hur målen skall följas upp och bedömas. Det finns inte heller något kommentarmaterial för att stödja bedömningen. Likaså anser vi det problematiskt att skolbibliotek inte finns omnämnt som ett kraftfullt redskap i det pedagogiska arbetet med informationskompetens.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av förskolan:

Allmän förtrogenhet med bibliotek och dess medier.

Förståelse för skillnad mellan skönlitteratur och fackböcker.

Fått vilja och lust att lära.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret:

Kunskap om olika typer av medier.

Förstå enklare sökstrategier på Internet, exempelvis skillnaden mellan sökmotorer och länkkataloger.

Kunna använda uppslagsverk och fackböcker.

Förstå att fackböcker är placerade efter ämne.

Behärska enklare sökningar i bibliotekskatalogen och förstå sambandet mellan den och var böckerna står.

Kunna söka i några databaser.

Kunna jämföra fakta i olika texter och kritiskt kunna granska och jämföra fakta från olika källor.

Känna till att man måste ange den källa man hämtat information från och varför.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret:

Veta var materialet finns, utifrån uppgifter i bibliotekskatalogen.

Kunskap om olika sökstrategier, i både tryckta och elektroniska medier.

Kunna formulera relevanta sökord.

Kännedom om och färdighet i att söka i flera olika databaser.

Tillägnat sig ett analytiskt tänkande; kritiskt kunna granska och jämföra fakta från olika texter och källor.

Förstå att man måste ange den källa varifrån kunskapen inhämtats och varför.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av gymnasieskolans tredje år:

Känna till de vanligaste informationskällorna; bibliotek, myndigheter, arkiv, museer mm. Likaså forskare, specialister och andra muntliga källor, samt böcker, tidskrifter, databaser, Internet mm.

Kunna avgränsa ämnet och göra en relevant problemformulering.

Kunna använda några viktiga sökverktyg.

Kunna använda en sökstrategi.

Känna till offentlighetsprincipen, sekretesslagen, datalagen och upphovsrätten m.fl.

Använda ett analytiskt tänkande; kritiskt kunna granska och jämföra fakta från olika texter och källor.

Mål som vuxenelever skall ha uppnått i slutet av gymnasieutbildningen:

Känna till de vanligaste informationskällorna; bibliotek, myndigheter, arkiv, museer mm. Likaså forskare, specialister och andra muntliga källor, samt böcker, tidskrifter, databaser, Internet mm.

Kunna avgränsa ämnet och göra en relevant problemformulering.

Kunna använda några viktiga sökverktyg.

Kunna använda en sökstrategi.

Känna till offentlighetsprincipen, sekretesslagen, datalagen och upphovsrätten m.fl.

Använda ett analytiskt tänkande; kritiskt kunna granska och jämföra fakta från olika texter och källor.

Mål som studenter skall ha uppnått efter avslutad grundutbildning, högskolenivå:

Kännedom om vad ett universitets- och högskolebibliotek kan erbjuda.

Kännedom om hur den vetenskapliga informationen är organiserad.

Kännedom om viktiga verk inom resp ämnesområde, referensverk, databaser, Internetkällor etc.

Kunna söka, välja och värdera kunskap på vetenskaplig nivå.

Kunna följa kunskapsutvecklingen inom sitt ämnesområde.

Kompletterande mål för studenter vid pedagogisk grundutbildning, högskolenivå:

Förmåga att kunna sprida informationskompetensen vidare till sina elever / studenter.

Styrdokument

Utdrag ur nationella styrdokument som ligger till grund för arbetsgruppens föreslagna mål för biblioteksverksamhet.

Folk- och skolbibliotek

Ur bibliotekslagen:

9 § Folk- och skolbiblioteken skall ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar genom att erbjuda böcker, informationsteknik och andra medier anpassade till deras behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Om de nationella styrdokumenterna för skolan

Skollagen med timplanerna samt läroplanerna och kursplanerna är de nationella styrdokument (kallas också måldokument) som skall styra verksamheten i i barnomsorg och skola. I den nya styrningens idé ligger att detaljbestämmelser skall undvikas och att kommunernas och skolornas frihet skall vara så stor som möjligt.

Skollagen

Skollagen, som är stiftad av riksdagen, innehåller de grundläggande bestämmelserna om utbildningen inom alla skolformer. Lagen anger övergripande mål för utbildningen samt övergripande riktlinjer för hur skolans verksamhet skall utformas.

I skollagen finns bestämmelser om vilka grundläggande krav som ställs på kommunerna. Där finns också bestämmelser som är riktade till elever och föräldrar, nämligen sådana som rör skolplikt och rätten till utbildning.

Läroplaner

Regeringen fastställer läroplaner för förskolan (Lpfö 98), det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) och för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). Läroplanerna skall tillsammans med skollagen styra verksamheten i skolan. Alla som arbetar där är skyldiga att följa dem.

Programmål

Regeringen fastställer programmål för varje nationellt program i gymnasieskolan.

Kursplaner

Kursplanerna kompletterar läroplanen och anger målen för undervisningen i varje enskilt ämne.

(Från hemsidan <http://www.skolverket.se/styr/vad.shtml>).

Nationella styrdokument för skolan

Förskola

Ur Läroplan för förskolan (Lpfö98):

Barnens nyfikenhet, företagsamhet och intressen skall uppmuntras och deras vilja och lust att lära skall stimuleras. (s.9)

Förmåga att kunna kommunicera, söka ny kunskap och kunna samarbeta är nödvändigt i ett samhälle präglad av ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Förskolan skall lägga grunden till att barnen på sikt kan tillägna sig de kunskaper som utgör den gemensamma referensram som alla i samhället behöver. (s.9)

Förslag till mål

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av förskolan:

Allmän förtrogenhet med bibliotek och dess medier.

Förståelse för skillnad mellan skönlitteratur och fackböcker.

Fått vilja och lust att lära.

Grundskola

Ur Läroplan för det obligatoriska skolväsendet

(SKOLF 94:1 / Lpo 94)

2.8 Rektors ansvar

...Rektor har ansvaret för skolans resultat och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för:
- skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel.

- undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Skolans uppgifter

... Skolan har uppgiften att dels överföra vissa grundläggande värden och förmedla kunskaper, dels förbereda eleverna för att leva och verka i samhället. Skolan skall förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver. Eleverna skall kunna orientera sig i en komplex verklighet med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenser av olika alternativ.

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Eleverna skall få möjligheter att ta initiativ och ansvar. De skall ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att arbeta självständigt och lösa problem.

Ur Kursplan för samhällsorienterande ämnen (Geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap)

Mål att sträva mot för de samhällsorienterande ämnena

Skolan skall i sin undervisning inom det samhällsorienterande kunskapsområdet sträva efter att eleven – förstår centrala begrepp som gör det möjligt att på ett självständigt sätt söka, bilda och använda kunskap om samhällsfrågor.

– utvecklar sin förmåga att använda olika informationskällor och ett kritiskt förhållningssätt till dessa.

Kunskapande i ett informationsrikt samhälle

Dagens samhälle erbjuder en närmast oändlig mängd av information, som kan inhämtas från olika mer eller mindre vederhäftiga källor via olika kanaler. Medier och mediers budskap spelar stor roll när människor bildar sina uppfattningar. I de samhällsorienterande ämnena skall eleverna bli förtrogna med olika sätt att kunskapa samt utveckla insikter i hur olika medier kan användas och hur de påverkar människan och samhället. Genom att orientera sig i olika informationsmiljöer och använda olika informationskällor får eleverna insyn i de möjligheter och problem som IT-samhället medför. Att söka, granska, välja, strukturera, kritiskt värdera, integrera och redovisa information på skilda sätt – i tal, skrift, bild, form, drama, musik och rörelse – är centralt i de samhällsorienterande ämnena. Det främjar elevernas orientering i tid och rum och deras konstruerande av egna mönster och bilder av omvärlden, vilka kan användas som redskap för analys och bedömning av såväl andras tolkningar som egna ståndpunkter.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret

...kunna söka och bearbeta information samt göra sammanställningar för att belysa eller besvara frågor om människan och hennes verksamheter (ett av fem mål).

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret

...kunna ur ett samhällsperspektiv söka information från olika källor, bearbeta, granska och värdera uppgifterna samt i olika uttrycksformer redovisa resultat och slutsatser (ett av sju mål).

Ur Kursplan för ämnet historia

Mål att sträva mot

...förvärvar förmåga att bedöma olika texter, medier och andra källor som tolkar och belyser historiska förlopp (ett av åtta).

Ämnets karaktär och uppbyggnad

Mängden av historiska fakta är näst intill oändlig och ämnet kräver därför ett genomtänkt urval. De företeelser som eleverna möter i skolan, närmiljön och samhället ges en historisk bakgrund och sätts in i ett övergripande sammanhang. Historieämnet har ett ansvar för att eleverna ges tillfälle att arbeta med historiskt material men också för att de orienterar sig i dagens informationskällor. Bedömning och värdering av källors tillförlitlighet är ett viktigt inslag.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret

...kunna reflektera över hur information och propaganda har använts förr och används i dag som ett medel för påverkan.

Ur Kursplan för ämnet samhällskunskap

Ämnets syfte och roll i utbildningen

I ett komplext samhälle med ett stort informationsflöde och snabb förändringstakt är förmågan att tillägna sig ny kunskap väsentlig. Utbildningen i ämnet ger möjlighet att göra observationer och att använda olika informationskällor. Syftet är att utveckla förmågan att söka, granska, strukturera och värdera fakta samt att integrera, redovisa och gestalta den nya kunskapen. Att analysera, dra slutsatser och göra egna ställningstaganden av information utgör en grund för att kritiskt granska samhället

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret

...kunna läsa, skriva och formulera sig om samhället utifrån olika källor.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret

...kunna använda olika kunskapskällor samt kunna sammanställa, bearbeta, granska och värdera uppgifter och åsikter från olika källor och opinionsbildare samt redovisa resultatet.

Ur Kursplan för ämnet svenska

Mål att sträva mot

...utvecklar förmåga att utnyttja olika möjligheter för att hämta information, tillägnar sig kunskap om mediers språk och funktion samt utvecklar sin förmåga att tolka, kritiskt granska och värdera olika källor och budskap,

...förvärvar insikt i hur lärande går till och reflekterar över sin egen utveckling och lär sig att både på egen hand och tillsammans med andra använda erfarenheter, tänkande och språkliga färdigheter för att bilda och befästa kunskaper.

Förslag till mål:

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret:

Kunskap om olika typer av medier.

Förstå enklare sökstrategier på Internet, exempelvis skillnaden mellan sökmotorer och länkkataloger.

Kunna använda uppslagsverk och fackböcker.

Förstå att fackböcker är placerade efter ämne.

Behärska enklare sökningar i bibliotekskatalogen och förstå sambandet mellan den och var böckerna står.

Kunna söka i några databaser.

Kunna jämföra fakta i olika texter och kritiskt kunna granska och jämföra fakta från olika källor.

Känna till att man måste ange den källa man hämtat information från och varför.

Förslag till mål:

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret:

Veta var materialet finns, utifrån uppgifter i bibliotekskatalogen.

Kunskap om olika sökstrategier, i både tryckta och elektroniska medier.

Kunna formulera relevanta sökord.

Kännedom om och färdighet i att söka i flera olika databaser.

Tillägnat sig ett analytiskt tänkande; kritiskt kunna granska och jämföra fakta från olika texter och källor.

Förstå att man måste ange den källa varifrån kunskapen inhämtats och varför.

Gymnasium

Ur Läroplan (Regeringen)

2.1 Kunskaper. Riktlinjer. Läraren skall:

"se till att eleverna tillägnar sig bok- och bibliotekskunskap.."

2.6 Rektors ansvar

"att arbetsmiljön i skolan utformas så att eleverna får tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet samt andra hjälpmedel för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, bl.a. bibliotek, datorer och andra tekniska hjälpmedel"

Ur Program mål (Regeringen).

Programmets karaktär och uppbyggnad:

"I den moderna byggtekniken spelar också den moderna informationstekniken en allt större roll som ett naturligt hjälpmedel inom bygghverksamheten, vilket också påverkar utbildningen." (Bygg)

"Den ökade användningen av informationsteknik tillsammans med krav på kommunikation gör att datorkunskaper är en förutsättning för att hantera verksamheten på ett effektivt sätt" (Fordon)

"Kommunikation, språk och informationsteknik samt förståelse för andra kulturella mönster är viktiga inslag i utbildningen." (Hantverk)

"Förmågan att använda informationsteknik och administrativa tekniker är nödvändig." (Hotell- och restaurang)

"Datorn är ett dagligt verktyg inom mediaområdet och kunskapen om att använda den moderna kommunikationstekniken är något som måste utvecklas i varje del av utbildningen." (Medie)

"Kan använda datorer och informationsteknik på ett sätt som stärker förståelse, begreppsutveckling och kommunikation samt har kunskaper om informationsteknikens möjligheter och problem." (Natur)

"Kontakterna med andra länder och kulturer ökar, bland annat som en följd av den snabba utvecklingen inom informationstekniken. Inom de humanistiska och samhällsvetenskapliga sektorerna är användningen av informationsteknik mycket utbredd. Utbildningen ger god vana att använda informationstekniken som ett verktyg för lärande, kommunikation och informationsökning." (Samhälls)

"Inom de matematiska, naturvetenskapliga och tekniska sektorerna är användningen av informationsteknik mycket utbredd. Utbildningen skall ge god vana att använda datorer som verktyg och att använda informationsteknik för lärande och kommunikation." (Teknik)

Skolans ansvar:

"- kan använda kommunikations- och informationsteknik inom verksamhetsområdet"
(Barn- och fritid, El, Energi, Estetiska, Bygg, Handels, Hantverk, Hotell, Industri, Livsmedel, Medie, Naturbruk och Omvårdnad)

"- kan använda datorer och informationsteknik på ett sätt som stärker förståelse, begreppsutveckling och kommunikation samt har kunskaper om informationsteknikens möjligheter och problem," (Samhälls)

"kan använda datorer och informationsteknik på ett sätt som stärker förståelse, begreppsutveckling och kommunikation samt har kunskaper om informationsteknikens möjligheter och problem," (Teknik)

Kurser och kursplaner

(Skolverket)

SKOLFS 2000:3

Svenska

Mål att sträva mot:

"/.../ utvecklar sin förmåga att söka, sovra och bearbeta information från såväl muntliga som tryckta och digitala källor"

"Källkritik och sovring av information ingår i kursen."

"Eleverna får tillfälle att överblicka större kunskapsfält och genomföra större och självständigare muntliga och skriftliga uppgifter och utveckla ett alltmer vetenskapligt sätt att tänka och arbeta. I samband härmed övas källkritisk informationsökning i såväl tryckta källor som databaser av olika slag."

Svenska A

Mål

"Eleven skall kunna inhämta, värdera och ta ställning till information och kunskap från bibliotek och databaser samt kunna använda datorer för att skriva och kommunicera."

Kriterier för betyget godkänt:

"Eleven gör enklare informationsökningar på bibliotek och i databaser och resonerar om källornas tillförlitlighet."

Väl godkänt:

"Eleven visar initiativ vid valet av olika slags informationskällor och granskar källorna kritiskt."

Svenska B

Mål

Godkänt:

"Eleven samlar, sovrar och sammanställer med handledning material för muntlig och skriftlig framställning ur olika informationskällor, argumenterar och drar slutsatser i en form som är anpassad efter målgrupp och syfte".

Väl godkänt:

"Eleven söker uppslagsrikt på egen hand relevant material för skriftlig och muntlig framställning samt granskar och värderar informationen."

Svenska C

Mål:

"/.../ kunna i olika källor, såväl tryckta som digitala, söka, sovra och värdera och ta ställning till material för att kunna göra sammanställningar, utredningar och argumenteringar, kunna kritiskt granska och värdera argumentation och budskap i olika medier."

Kriterier för godkänt:

"Eleven sovrar och värderar inslag i olika källor och sammanställer med handledning dessa till egna korta utredningar, rapporter och presentationer så att huvudpunkterna framgår."

Väl godkänt:

"Eleven söker på egen hand i olika källor, granskar dessa kritiskt samt utformar på egen hand utredningar, rapporter och presentationer, där eleven gör bedömningar och drar slutsatser."

SKOLFS 2000:4

Engelska

Mål:

"/.../ kunna självständigt hämta information från olika källor samt bearbeta och strukturera den information som tagits fram.

kunna kritiskt granska och analysera information från olika källor.

Godkänt:

Eleven gör enklare informationssökningar på bibliotek och i databaser och reflekterar över källornas tillförlitlighet. visar initiativ vid valet av olika slags informationskällor och resonerar om källornas tillförlitlighet.

SKOLFS 2000:5

Matematik

Mål

"Utvecklar sina kunskaper om hur matematiken används inom informationsteknik, samt hur informationsteknik kan användas vid problemlösning för att åskådliggöra matematiska samband och för att undersöka matematiska modeller."

SKOLFS 2000:7

Samhällskunskap

Ämnets syfte

"I ett komplext samhälle med stort informationsflöde och snabb förändringstakt bidrar ämnet samhällskunskap med att utveckla ett kritiskt förhållningssätt. Detta innebär att utveckla förmågan att söka, granska, strukturera och värdera fakta från olika källor och medier samt kunna formulera sig och dra slutsatser."

Ämnets karaktär och uppbyggnad:

"I det moderna samhället kommer information från skilda källor och genom flera olika medier. Att sovra och värdera budskap utifrån kunskap om källornas art och olika mediers begränsningar är en viktig del i analysen. Att använda informationstekniken som ett pedagogiskt hjälpmedel vid studiet av olika samhällsfrågor men också att kunna lägga ett samhällsvetenskapligt och kritiskt perspektiv på utvecklingen inom detta område är centralt för ämnet."

Mål

kunna hämta information från olika källor och medier samt kritiskt granska och tolka dessa,

SKOLFS 2000:8

Religionskunskap

Mycket väl godkänd

"Eleven inhämtar på egen hand information om någon religionsvetenskaplig problemställning som t. ex. gäller förhållandet mellan religion och samhälle, samt dokumenterar och redovisar resultatet av sina studier på ett välorganiserat och systematiskt sätt"

SKOLFS 2000:9

Naturkunskap

Ämnets syfte

"../utvecklar sin förmåga och sitt intresse att söka, kritiskt granska och tillgodogöra sig kunskap om aktuell forskning i naturvetenskap från olika informationskällor, utvecklar sin förmåga att tolka och kritiskt granska olika typer av information, delta i diskussioner i olika samhällsfrågor och ta ställning utifrån ett naturvetenskapligt och etiskt perspektiv"

Mål

"../ha kunskap om olika vägar att nå information om aktuella forskningsområden",

SKOLFS 2000:162

Projektarbete

Projektarbetets syfte:

"Att skriva en uppsats kräver inte bara förmågan att analysera och dra slutsatser, utan också förmågan att söka information och formulera sig i text."

Under Projektplan, Genomförande: val och insamlande av information och material .

"Vad är det jag behöver veta för att nå målet? Hur skall jag få tag på den informationen? Finns den på bibliotek, i arkiv eller hos personer?"

Förslag till mål

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av gymnasieskolans tredje år:

Känna till de vanligaste informationskällorna; bibliotek, myndigheter, arkiv, museer mm. Likaså forskare, specialister och andra muntliga källor, samt böcker, tidskrifter, databaser, Internet mm.

Kunna avgränsa ämnet och göra en relevant problemformulering.

Kunna använda några viktiga sökverktyg.

Kunna använda en sökstrategi.

Känna till offentlighetsprincipen, sekretesslagen, datalagen och upphovsrätten m.fl.

Använda ett analytiskt tänkande; kritiskt kunna granska och jämföra fakta från olika texter och källor.

Vuxenutbildning på gymnasienivå

Se avsnittet om gymnasiet, sidan 6 - 8.

Förslag till mål

Mål som vuxeneleverna skall ha uppnått i slutet av gymnasieskolans tredje år:

Känna till de vanligaste informationskällorna; bibliotek, myndigheter, arkiv, museer mm. Likaså forskare, specialister och andra muntliga källor, samt böcker, tidskrifter, databaser, Internet mm.

Kunna avgränsa ämnet och göra en relevant problemformulering.

Kunna använda några viktiga sökverktyg.

Kunna använda en sökstrategi.

Känna till offentlighetsprincipen, sekretesslagen, datalagen och upphovsrätten m.fl.

Använda ett analytiskt tänkande; kritiskt kunna granska och jämföra fakta från olika texter och källor.

Högskola och universitet

Ur Högskolelagen

(1992:1434)

9 § Den grundläggande högskoleutbildningen skall ge studenterna

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, samt
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Forskarutbildningen skall, utöver vad som gäller för grundläggande högskoleutbildning, ge de kunskaper och färdigheter som behövs för att självständigt kunna bedriva forskning. (Lag 2001:1263)

Ur Högskoleförordningen Bilaga 2, Examensordning

I denna bilaga anges det, i enlighet med vad som sägs i 6 kap. 4 och 5 §§,

- vilka examina som får avläggas inom grundläggande högskoleutbildning, och
- vilka krav som skall uppfyllas för respektive examen.

...

14. Folkhögskollärarynexamen

...

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § högskolelagen)

För att erhålla folkhögskollärarynexamen skall studenten ha

- ...
- förmåga att använda datorer och andra informationstekniska hjälpmedel för egen inläring och kunskap om hur dessa hjälpmedel kan användas i undervisningen av barn och ungdomar/elever,
-

23. Lärarexamen

...

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § högskolelagen)

För att få lärarexamen skall studenten ha de kunskaper och de färdigheter som behövs för att förverkliga förskolans, skolans eller vuxenutbildningens mål samt för att medverka i utvecklingen av respektive verksamhet enligt gällande föreskrifter och riktlinjer. Studenten skall vidare kunna

- ...
- använda informationsteknik i den pedagogiska utvecklingen och inse betydelsen av massmediers roll för denna.
- ...

40. Studie- och yrkesvägledarexamen

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § högskolelagen)

För att erhålla studie- och yrkesvägledarexamen skall studenten ha

- ...

- förvärvat insikter om betydelsen av användningen av datorer och informationsteknik i arbetslivet samt erfarenhet av informationstekniken för information och vägledning,

Härutöver gäller de mål som respektive högskola bestämmer. Förordning (2001:23).

Observera att det förutom ovanstående generella styrdokument är upp till varje enskild högskola att fastställa lokala läroplaner.

Förslag till mål

Mål som studenter skall ha uppnått efter avslutad grundutbildning, högskolenivå:

Kännedom om vad ett universitets- och högskolebibliotek kan erbjuda.

Kännedom om hur den vetenskapliga informationen är organiserad.

Kännedom om viktiga verk inom resp ämnesområde, referensverk, databaser, Internetkällor etc.

Kunna söka, välja och värdera kunskap på vetenskaplig nivå.

Kunna följa kunskapsutvecklingen inom sitt ämnesområde.

Kompletterande mål för studenter vid pedagogisk grundutbildning, högskolenivå:

Förmåga att kunna sprida informationskompetensen vidare till sina elever / studenter.